

ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ

1/2014

гр.София, 2 април 2014 год.

Върховният касационен съд на Република България, Общо събрание на Гражданска и Търговска колегия, в съдебно заседание на 27 февруари 2014 год. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ на ОСГТК,
ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС и
ПРЕДСЕДАТЕЛ на Гражданска колегия:
КРАСИМИР ВЛАХОВ

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС и
ПРЕДСЕДАТЕЛ на Търговска колегия:
ТАНЯ РАЙКОВСКА

ПРЕДСЕДАТЕЛИ
на ОТДЕЛЕНИЯ: ДОБРИЛА ВАСИЛЕВА
ТАНЯ МИТОВА
ТАТЯНА ВЪРБАНОВА
ПЛАМЕН СТОЕВ
БОЙКА СТОИЛОВА
ДАРИЯ ПРОДАНОВА

ЧЛЕНОВЕ:

1. ЛЮБКА ИЛИЕВА	14. БОРИСЛАВ БЕЛАЗЕЛКОВ
2. НИКОЛА ХИТРОВ	15. СВЕТЛА ЦАЧЕВА
3. РОСИЦА КОВАЧЕВА	16. СТОЙЧО ПЕЙЧЕВ
4. ЛИДИЯ ИВАНОВА	17. ЛЮБКА БОГДАНОВА
5. ЖАНИН СИЛДАРЕВА	18. РАДОСТИНА КАРАКОЛЕВА
6. КАПКА ЮСТИНИЯНОВА	19. ВЕСКА РАЙЧЕВА
7. ВАНЯ АЛЕКСИЕВА	20. МАРИЯ СЛАВЧЕВА
8. СИМЕОН ЧАНАЧЕВ	21. ЗЛАТКА РУСЕВА
9. ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА	22. МАРИЯ ИВАНОВА
10. БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА	23. СВЕТЛАНА КАЛИНОВА
11. СТОИЛ СОТИРОВ	24. ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА
12. МАРГАРИТА СОКОЛОВА	25. СНЕЖАНКА НИКОЛОВА
13. ЦЕНКА ГЕОРГИЕВА	26. ЕМИЛ МАРКОВ

27. КАМЕЛИЯ ЕФРЕМОВА	43. ВЕСЕЛКА МАРЕВА
28. ЕМИЛ ТОМОВ	44. БОРИС ИЛИЕВ
29. АЛБЕНА БОНЕВА	45. БОНКА ЙОНКОВА
30. СВЕТЛА ДИМИТРОВА	46. ДИАНА ХИТОВА
31. БОНКА ДЕЧЕВА	47. БОЯН ЦОНЕВ
32. СВЕТЛА БОЯДЖИЕВА	48. БОЯН БАЛЕВСКИ
33. ЖИВА ДЕКОВА	49. ИРИНА ПЕТРОВА
34. МИМИ ФУРНАДЖИЕВА	50. МАРГАРИТА ГЕОРГИЕВА
35. КАМЕЛИЯ МАРИНОВА	51. РОСИЦА БОЖИЛОВА
36. ТОТКА КАЛЧЕВА	52. ДРАГОМИР ДРАГНЕВ
37. ЗДРАВКА ПЪРВАНОВА	53. ВЛАДИМИР ЙОРДАНОВ
38. ВАСИЛКА ИЛИЕВА	54. КОСТАДИНКА НЕДКОВА
39. ЕМИЛИЯ ВАСИЛЕВА	55. ГЕНИКА МИХАЙЛОВА
40. ИЛИЯНА ПАПАЗОВА	56. ДАНИЕЛА СТОЯНОВА
41. ОЛГА КЕРЕЛСКА	57. ВЕРОНИКА НИКОЛОВА
42. ВЕЛИСЛАВ ПАВКОВ	

при участието на секретаря Борислава Лазарова
постави на разглеждане тълкувателно дело № 1 по описа за 2014 г. на
Общото събрание на Гражданска и Търговска колегия
докладвано от съдия ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА

С разпореждане от 15.01.2014г. на председателя на Върховния касационен съд е образувано тълкувателно дело №1/2014г. на ВКС, Общо събрание на Гражданска и Търговска колегия, по следния процесуалноправен въпрос:

Отрицателните фактически твърдения на страните в гражданския процес подлежат ли на доказване, по какъв начин и как се разпределя доказателствената тежест?

Общото събрание на Гражданската и Търговската колегия на Върховния касационен съд, за да се произнесе, взе предвид следното:

Няма противоречива практика на ВКС, която да наложи приемане на тълкувателно решение по поставения въпрос. Няма две противоречиви решения по чл.290 ГПК по абстрактния въпрос дали подлежат на доказване отрицателните факти. От посочените решения само едно е точно по този въпрос – длъжна ли е страната да доказва отрицателен факт, когато има интерес от това – решение №394 от 18.05.10г. по гр.д.№1584/09г. на ВКС, III ГО. Останалите дела са допуснати до касационно обжалване по други въпроси и само в мотивите на някои от решенията се изразява становище, че отрицателните факти не подлежат на доказване. Тези

мотиви обаче не са задължителни. Освен това те са формирани във връзка с конкретния правен спор, при определяне на доказателствената тежест за конкретен юридически факт, съобразно приложимата в случая материалноправна норма, а не по общия въпрос дали подлежат на доказване отрицателните факти. Действителното противоречие е само по въпроса, по който е образувано т.д.№6/2013г. на ОСГТК на ВКС: „При предявен иск по чл.344, ал.1, т.3 КТ, вр.чл.225, ал.1 КТ работникът или работодателят носи доказателствена тежест да установи факта, че след уволнението работникът е останал без работа и не е получавал трудово възнаграждение”. На този въпрос следва да отговори само гражданска колегия на ВКС, по повод образуваното т.д.№6/2013г. Извън релевираното противоречие в практиката по приложението на чл.225 КТ не са налице условията по чл.292 ГПК и чл.124 ЗСВ за издаване на ТР на ОСГТК на ВКС, тъй като питането по настоящото дело има изцяло хипотетичен характер и посочването на изчерпателен отговор по него е невъзможен, с оглед конкретиката на всеки отделен случай и многообразието на отрицателните факти, уредени в правна норма като част от хипотезиса ѝ.

По изложените съображения общото събрание на гражданската колегия на Върховния касационен съд на Република България,

Р Е Ш И:

ОТКЛОНЯВА предложението на председателя на Върховния касационен съд, направено с разпореждане от 15.01.2014г., за издаване на тълкувателно решение по въпроса: Отрицателните фактически твърдения на страните в гражданския процес подлежат ли на доказване, по какъв начин и как се разпределя доказателствената тежест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ на ОСГТК,
ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС и
ПРЕДСЕДАТЕЛ на Гражданска колегия:
КРАСИМИР ВЛАХОВо.м.

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС и
ПРЕДСЕДАТЕЛ на Търговска колегия:
ТАНЯ РАЙКОВСКА

ПРЕДСЕДАТЕЛИ
на ОТДЕЛЕНИЯ: ДОБРИЛА ВАСИЛЕВА.....
ТАНЯ МИТОВА.....
ТАТЯНА ВЪРБАНОВА.....
ПЛАМЕН СТОЕВ.....о.м.
БОЙКА СТОИЛОВА.....
ДАРИЯ ПРОДАНОВА.....

ЧЛЕНОВЕ:

1. ЛЮБКА ИЛИЕВА.....	30. СВЕТЛА ДИМИТРОВА.....
2. НИКОЛА ХИТРОВ.....	31. БОНКА ДЕЧЕВА.....
3. РОСИЦА КОВАЧЕВА.....	32. СВЕТЛА БОЯДЖИЕВА.....
4. ЛИДИЯ ИВАНОВА.....	33. ЖИВА ДЕКОВА.....
5. ЖАНИН СИЛДАРЕВА.....	34. МИМИ ФУРНАДЖИЕВА.....
6. КАПКА ЮСТИНИЯНОВА.....	35. КАМЕЛИЯ МАРИНОВА.....
7. ВАНЯ АЛЕКСИЕВА.....	36. ТОТКА КАЛЧЕВА.....
8. СИМЕОН ЧАНАЧЕВ.....	37. ЗДРАВКА ПЪРВАНОВА.....о.м.
9. ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА.....	38. ВАСИЛКА ИЛИЕВА.....
10. БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА.....	39. ЕМИЛИЯ ВАСИЛЕВА
11. СТОИЛ СОТИРОВ.....	40. ИЛИЯНА ПАПАЗОВАо.м.
12. МАРГАРИТА СОКОЛОВА.....	41. ОЛГА КЕРЕЛСКА
13. ЦЕНКА ГЕОРГИЕВА	42. ВЕЛИСЛАВ ПАВКОВ
14. БОРИСЛАВ БЕЛАЗЕЛКОВ.....о.м.	43. ВЕСЕЛКА МАРЕВА.....
15. СВЕТЛА ЦАЧЕВА	44. БОРИС ИЛИЕВ
16. СТОЙЧО ПЕЙЧЕВ	45. БОНКА ЙОНКОВА.....
17. ЛЮБКА БОГДАНОВА	46. ДИАНА ХИТОВА.....
18. РАДОСТИНА КАРАКОЛЕВА.....	47. БОЯН ЦОНЕВ.....о.м.
19. ВЕСКА РАЙЧЕВА	48. БОЯН БАЛЕВСКИ
20. МАРИЯ СЛАВЧЕВА	49. ИРИНА ПЕТРОВА.....
21. ЗЛАТКА РУСЕВА	50. МАРГАРИТА ГЕОРГИЕВА.....
22. МАРИЯ ИВАНОВА	51. РОСИЦА БОЖИЛОВА.....
23. СВЕТЛАНА КАЛИНОВА.....	52. ДРАГОМИР ДРАГНЕВ.....
24. ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА.....о.м.	53. ВЛАДИМИР ЙОРДАНОВ.....
25. СНЕЖАНКА НИКОЛОВА.....о.м.	54. КОСТАДИНКА НЕДКОВА
26. ЕМИЛ МАРКОВ	55. ГЕНИКА МИХАЙЛОВА
27. КАМЕЛИЯ ЕФРЕМОВА	56. ДАНИЕЛА СТОЯНОВА
28. ЕМИЛ ТОМОВ.....	57. ВЕРОНИКА НИКОЛОВА.....
29. АЛБЕНА БОНЕВАо.м.	

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

Налице е противоречива практика на ВКС по поставения въпрос, което налага приемане на тълкувателно решение по него. Най-ясно противоречието е изразено в няколко решения по чл.290 ГПК, които се занимават с частния въпрос как се разпределя доказателствената тежест при прилагането на чл.225, ал.1 КТ и по-конкретно – ищецът или ответникът доказва отрицателната предпоставка на оставането без работа вследствие незаконното уволнение. В едно от тези решения въпросът е формулиран по-общо – дали страната е длъжна да доказва отрицателен факт, когато има интерес от това */решение №394 от 18.05.10г. по гр.д.№1584/2009г. на III ГО/*, а по другите дела формулировката е по-конкретна – чия е доказателствената тежест за установяване факта на оставане на работника без работа */решение №97 от 02.03.10г. по гр.д.№5156/08г. на IV ГО, решение №66 от 01.02.10г. по гр.д.№5401/08г. на I ГО, решение №124 от 02.05.12г. по гр.д.№971/11г. на III ГО/*. Макар че формално няма съвпадение на въпросите по чл.290 ГПК, в основата на различните разрешения стои различното виждане по общия въпрос дали подлежат на доказване отрицателните факти. Противоречието се задълбочава от това, че по общия въпрос дали отрицателните факти подлежат на доказване изразените становища в практиката на ВКС са различни. В едни случаи се приема, че отрицателните факти не подлежат на доказване, т.е. – за тях се изключва правилото на чл.154, ал.1 ГПК */например решение №361 от 31.05.11г. по гр.д.№484/09г. на I ГО/*, а в други случаи съдът се ръководи от това правило и при отрицателните факти, макар да не го сочи изрично в мотивите си */например решение №134 от 17.03.11г. по гр.д.№1713/10г. на IV Г, решение №571 от 22.11.2010г. по гр.д.№221/09г. на ВКС, IV ГО/*. Освен това – не е вярно, че не може да се даде еднозначен отговор на поставения въпрос. Въпросът се свежда до това дали по отношение на отрицателните факти следва да се прилагат общите правила за разпределяне на доказателствената тежест, или има някакви особености, които да налагат отклонения от тези правила.

Съдия Гълъбина Генчева
Съдия Красимир Влахов
Съдия Здравка Първанова
Съдия Пламен Стоев
Съдия Боян Цонев
Съдия Албена Бонева
Съдия Илияна Папазова
Съдия Снежанка Николова
Съдия Борислав Белазелков